

COVID-19

Mere koje su vlade zemalja regionala preduzele kao odgovor na COVID-19 Ekonomski i poreski mere

Pomoć vladama zemalja regiona tokom pripreme i odgovora na krizu, kao i u fazi oporavka, kako bi posle krize bile jače

Svetska zdravstvena organizacija je proglašila pandemiju koronavirusa COVID-19 koja u ogromnoj meri utiče na živote ljudi, na porodice i zajednice.

Dok međunarodna zajednica ubrzava odgovor na krizu, mi u kompaniji PwC znamo da se vlade zemalja suočavaju sa brojnim izazovima koji zahtevaju brzo reagovanje. Blisko sarađujemo sa organizacijama širom sveta kako bismo im pomogli da se pripreme i razviju plan odgovora na krizu prenoseći im naše iskustvo stečeno kroz rad sa privrednim subjektima, organima vlasti, zakonodavnim telima, nevladinim organizacijama i međunarodnim organizacijama iz čitavog sveta.

U svim zemljama sveta, pa i u zemljama regiona CIE i JIE, izvršne vlasti su propisale programe ekonomskih i poreskih mera kako bi umanjile ekonomske i društvene posledice pandemije izazvane koronavirusom. U ovom pregledu sadržan je kratak opis pomenutih mera, uz poseban osvrt na sledeće oblasti:



Finansije i likvidnost



Porez i trgovina



Poslovne funkcije i lanac snabdevanja



Radna snaga

PwC tim stručnjaka takođe je učestvovao u stvaranju resursa za pružanje najnovijih informacija o poreskim, pravnim i ekonomskim odgovorima COVID-19 po teritoriji širom sveta. [Ovde istražite najnovije COVID-19 poreske, pravne i ekonomske mere po teritoriji.](#)

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Centralna banka/ Finansijske mere

Opšte mere:

- Izvršena su rezervisanja u cilju pripreme fleksibilnog budžeta kako bi predsednik Vlade bio u mogućnosti da sredstva prenosi tj. koristiti za potrebe hitnijih aktivnosti preduzeća.
- Uvedene su fiskalne pogodnosti za donacije namenjene suzbijanju efekata pandemije izazvane koronavirusom.
- Donete su, odnosno pojestnostavljene su procedure kojima se vrši prenamena tj. prenos blokiranih sredstava javnog sektora.

Mere namenjene malim i srednjim preduzećima:

- Mikro krediti za preduzetnike u iznosu do PLN 5000 (EUR 1100).
- Proširen je program državne pomoći male vrednosti (de minimis državne pomoći) u vidu garancija za kredite za mala i srednja preduzeća (visina garancije za kredite povećana je sa 60% na 80%).
- Postoji mogućnost dokapitalizacije za društava iz kategorije srednjih i velikih preduzeća, odnosno mogućnost finansiranja kroz emisiju obveznica Poljskog razvojnog fonda - čija ukupna vrednost iznosi PLN 6 mlrd (EUR 1.3 mlrd).

Mere namenjene korporacijama:

- Lizing kao pomoć preduzećima koja se nalaze u teškoćama (Agencija za industrijski razvoj nameniće iznos od PLN 1.7 mlrd (EUR 375 mil) za refinansiranje postojećih lizing ugovora transportnih preduzeća).
- Postoji dozvola za smanjenje plata zaposlenih, ali samo za 20%, i nužan prekid proizvodnje.
- Gubici tekuće godine namiruju se u narednoj godini.

Poreske mere

Opšte mere:

- Odlaže se stupanje na snagu novog Sistema zajedničkog podnošenja poreske prijave (*engl. Joint Tax Document system*) - nakon 1. jula 2020. godine.
- Teritorijalne jedinice mogu da uvedu poresko oslobođenje od plaćanja poreza na imovinu.
- Na portalu "Głos Podatnika" (veb stranica posvećena savetima poreskim obveznicima) kreirana je stranica "Coronavirus".

Poljska (2/2)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Poreske mere	<p>Mere namenjene malim i srednjim preduzećima: Privremeno je obustavljeno plaćanje poreza na promet (poreza na ostvarenu prodaju) (engl. <i>retail sales tax</i>).</p> <p>Mere namenjene privredi:</p> <ul style="list-style-type: none">• Producen je rok za podnošenje poreske prijave za porez na dohodak građana i avansne uplate po osnovu dohotka ostvarenog u martu i aprilu (rok je produžen do kraja maja).• Izuzima se primena propisa o porezu na dohodak kada je reč o tzv. sumnjivim i spornim potraživanjima.
Ostale mere	<p>Opšte mere: moguće odustajanje od ugovorne kazne u slučaju kašnjenja u realizaciji ugovora o javno-privatnom partnerstvu (javni ugovor) usled epidemije koronavirusa.</p> <p>Mere namenjene pojedincima:</p> <ul style="list-style-type: none">• Pomoć kod isplate plata zaposlenih u ugroženim preduzećima (država obezbeđuje polovinu plate; opterećenje prilikom isplate zarade iznosi 40% zarade iz avgusta 2019).• Zavod za socijalno osiguranje vrši isplatu mesečne naknade u jednokratnom bruto iznosu od cca. PLN 2000 (EUR 440) licima zaposlenim na neodređeno vreme i samostalno zaposlenim licima.• Producava se pravo na naknadu za negu deteta koju mogu ostvariti roditelji dece do 8 godina.• Prenosi se plaćanje troškova komunalnih usluga.• Zaštita potrošača.• Producava se rok važenja lekarskog uverenja (kod lekarskih ispitivanja koja se zahtevaju periodično).• Producava se rok važenja boravišne vize i dozvole za privremeni boravak za strane državljanе. <p>Mere namenjene malim i srednjim preduzećima</p> <ul style="list-style-type: none">• Odlaže se plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje za tri meseca (naknadno plaćanje doprinosa može da se vrši u ratama; nema naknade za odlaganje i plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje).• Osiguranje prometa kod Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza

Bugarska

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Centralna banka/ Finansijske mere	<ul style="list-style-type: none">• Vlada Bugarske je uspostavila paket mera vredan EUR 2.3 mlrd za ublažavanje ekonomskih posledica COVID-19.• Ukupno EUR 100 mln opredeljeno je za beskamatne potrošačke kredite koji će se odobravati građanima koji su poslati na neplaćeno odstustvo.• Visina kredita je ograničena na iznos do EUR 750.• Uvode se subvencije za očuvanje radnih mestau iznosu od EUR 0.5 mlrd. Subvencije će se odobravati poslodavcima u najugroženim sektorima privrede i njima će biti pokriveno 60% troškova zarada zaposlenih za jedan mesec.• Bugaska razvojna banka će obezrediti EUR 250 miliona poslovnoj zajednici kroz garancije za kredite.• Vlada je opredelila iznos od EUR 0.3 mlrd koji će služiti za pokriće povećanih troškova Ministarstva zdravlja, Ministarstva odbrane i Ministarstva unutrašnjih poslova.
Poreske mere	<ul style="list-style-type: none">• Rok za podnošenje godišnje poreske prijave produžava se do 30. juna 2020.
Ostale mere	<ul style="list-style-type: none">• Za jednokratnu pomoć penzionerima sa najnižim primanjima izdvojeno je ukupno of EUR 25 mil. Penzionerima će jednokratna pomoć biti isplaćena prema već primenjenom mehanizmu finansijske pomoći.

Slovenija (1/2)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Mere Centralne banke	<ul style="list-style-type: none">• Moratorijum na plaćanje kredita: korisnici kredita imaju pravo na odlaganje plaćanja obaveza po kreditima koje dospevaju nakon proglašenja epidemije u Sloveniji, i to u periodu od 12 meseci.
Poreske mere	<ul style="list-style-type: none">• Odloženo plaćanje poreskih obaveza: Poreski obveznici imaju mogućnost da odlože plaćanje poreza najviše 24 meseca, odnosno da poreski dug otplaćuju na 24 mesečne rate bez kamate.• Rok za podnošenje poreske prijave i godišnjeg izveštaja pomera se sa 31. marta 2020. na 31. maj 2020. godine.• Oslobođenje od plaćanja doprinosa za april i maj 2020. godine za poljoprivrednike.• Umanjen katastarski porez na dohodak. Poreska osnovica u 2020. godini je 50% katastarskog dohotka i 35% prihoda po košnici. Istovremeno, obvezan otkup, od strane instituta, najmanje 50% svih prehrabbenih proizvoda, proizvedenih ili prerađenih u Sloveniji.
Ostale mere	<p>Mere Ministarstva za ekonomski razvoj i tehnologiju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mere usmerene na poboljšanje likvidnosti: EUR 25 mil u vidu brzih kredita za MSP koja su najviše pogodjena (EUR 25 - 125 hiljada), EUR 80 miliona u vidu bankarskih garancija kreditima za investicije do EUR 1 mil, EUR 10 mil u vidu mikro kredita u iznosu od EUR 5,000 do EUR 25,000.• Državne garancije: EUR 6 mil za privredne subjekte u teškoćama.• Pomoć turizmu: obuka u oblasti prevazilaženja specifičnih situacija (restrukturiranje, stečaj, likvidacija), promocija Slovenije kao zdrave turističke destinacije i analiza posledica koronavirusa na turizam u Sloveniji.• Pomoć za samostalne preduzetnike pojedince: Rok za plaćanje doprinosa za socijalno osiguranje za april, maj i juni 2020 pomera se na 31 mart 2022.

Slovenija (2/2)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Ostale mere

Slovenačka izvozna i razvojna banka:

- Finansijska pomoć usmerena na rešavanje problema likvidnosti, urednog snabdevanje tržišta uslugama i proizvodima, smanjene potražnje, i dr.

Ministarstvo za rad:

- Država plaća deo zarade: 40% odsto troškova zaposlenih obezbeđuje država, i to za zaposlene koji se upućuju kući na "čekanje", a 100% za zaposlene koji moraju u karantin. U oba slučaja, zaposleni imaju pravo na 80% zarade. Cilj je da ugrožene kompanije zadrže najmanje 50% zaposlenih.

Podrška internacionalizaciji poslovanja: Proširenje postojećih mera na način da:

- Kompanije dobiju mogućnost barem delimičnog povraćaja novca zbog otkazivanja, odnosno odlaganja sajmova i drugih događaja usled izbjivanja pandemije koronavirusa, ako nisu na drugi način osigurane.
- Digitalne sajmove (kada postoji opcija), sufinansira država.

Poljoprivreda: u slučaju nedostatka namirnica preuzimaju se sledeće mera:

- Ograničenje, odnosno zabrana izvoza deficitarnih namirnica,
- Ograničenje, odnosno zabrana uvoza namirnica - ograničenje cena deficitarnih namirnica odnosno semena.
- Uspostavljanje privremenog upravnika farme na poljoprivrednim gazdinstvima na kojima nosilac poljoprivrednog gazdinstva, njegova porodica, odnosno zaposleni nisu više u mogućnosti da obavljaju poslove proizvodnje biljnih i stočarskih proizvoda.

Hrvatska (1/2)

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Finansijske mere

- Komercijalne banke - paket mera pomoći: uvođenje Sprazuma (državnog) o mirovanju duga. npr. obustavljaju se svi izvršni postupci za namirenje potraživanja od svih dužnika u periodu od tri meseca; krediti za obrtna sredstva i održavanje likvidnosti sa rokom otplate do tri godine.
- Odlaganje, odnosno plaćanje na rate naknade za korišćenje javnih dobara: beskamatni krediti opštinama, gradovima, županijama, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (HZZO) i Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (HZMO).
- Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR): uvođenje zastoja u otplati kredita; novi krediti za održavanje likvidnosti odobravaju se privrednim subjektima za tekuće potrebe poslovanja kao što su isplata plata, plaćanje režijskih troškova i drugih troškova poslovanja; povećanje opsega garantnog fonda za osiguranje izvoza uključivanjem i sektora turizma.

Ostale mere

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Evropske unije:

- Povećanje alokacije za finansijski instrument 'ESIF Mikro krediti' za obrtna sredstva mikro i malih preduzeća.
- Smanjenje kamatnih stopa na investicione kredite sa 30% udela obrtnih sredstava 'ESIF Mikro i Mali krediti'.
- Uspostavljanje novog finansijskog instrumenta „COVID-19 krediti“ za obrtna sredstva za mala i srednja preduzeća.
- Povećanje maksimalne stope garancije za 'ESIF pojedinačne garancije' za kredite za obrtna sredstva sa 65% na 80% glavnice kredita,
- Potvrđivanje 75% potraživanih izdataka iz Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija".
- Bezuslovno produženje trajanja projekata čiji je rok za završetak u martu, aprilu i maju 2020.godine i koji su sufinsansirani iz operativnog programa "Konkurentnost i kohezija", kao i produzenje roka otplate za 90 dana.

Ministarstvo turizma:

- Odlaže se obaveza plaćanja turističke članarine za privredne subjekte i izdavaoce privatnog smeštaja; poreska obaveza po osnovu izdavanja privatnog smeštaja (po proporcionalnoj poreskoj stopi); koncesiona naknada za korišćenje turističkog smeštaja u kampovima.
- Pomoć programima za finansiranje obrtnih sredstava i poboljšanje stepena likvidnosti ugroženih turističkih preduzetnika.

Hrvatska (2/2)

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Ostale mere

Ministarstvo privrede, preduzetništva i zanatstva:

- Moguć interventni otkup viška stoke, useva, voća i povrća.
- Uvođenje dodatnog grejs perioda za obvezu očuvanja radnih mesta, a da se pritom ne gubi pravo na mere podrške pri realizaciji investicionih projekata koji se sprovode u skladu sa Zakonom za podsticanje investicija.
- Interventna nabavka dezinfekcionih sredstava, sapuna, deterdženata za pranje, i dr.

Ministarstvo rada i penzionog sistema:

- Pomoć za očuvanje radnih mesta u sektorima pogođenima koronavirusom.
- Privremena mera suspenzije pomoći za samozapošljavanje i zapošljavanje radi obezbeđivanja dodatnih sredstava za potrebe očuvanja radnih mesta u sektorima pogođenima koronavirusom.
- Odlaže se plaćanje naknade za sve poslodavce obveznike kvote za zapošljavane lica sa invaliditetom.
- Obezbeđuje se isplata minimalne zarade za lica sa invaliditetum zbog zadržavanja u radnom odnosu.

Ministarstvo poljoprivrede:

- Finansiranje privremene obustave ribolova uz prethodno odobrenje Evropske komisije.
- Pomoć sektoru poljoprivrede zbog ograničenja prometa i povećanja manipulativnih troškova.
- Povećanje državne pomoći male vrednosti (de minimis državne pomoći) za sektor ribolova i akvakulture.
- Uspostavljanje kreditne linije za obrtna sredstva za sektor poljoprivrede, šumarstva i prerade drva.

Albanija (1/2)

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Centralna banke / Finansijske mere

- Reprogram kredita - produženje otpate do 31. maja 2020. godine. Fizička lica i privreda se mogu opredeliti za zastoj u otplati kredita u trajanju od tri meseca.
- Uvođenje privremenih odredaba/mera u oblast upravljanja rizicima: banke, finansijske institucije i štedne ustanove ne podležu regulativi koja se odnosi na kreiranje rezervisanja za slučaj nesolventnosti dužnika u periodu mart-maj 2020. godine.
- Iznos od USD 25 mil namenjen je Ministarstvu zdravlja za nabavku medicinskog materijala i opreme, odnosno kao pomoć zdravstvenim radnicima.
- Iznos od USD 100 mil namenjen je kompanijama koje imaju teškoće sa isplatom zarada zaposlenih.
- Iznos od USD 65 mil izdvojen je za najneposrednije potrebe: ljudi u nevolji, mala preduzeća, eventualnu nezaposlenost.
- Iznos od USD 20 mil stavljen je na raspolaganje Ministarstvu odbrane u slučaju potrebe za humanitarnom akcijom.
- Iznos od USD 10 mil stavljen je na raspolaganje Savetu ministara kao rezervni fond za nepredviđene vanredne situacije.

Poreske mere

- Samozaposlenim licima, neplaćenim porodičnim zaposlenima i zaposlenima u pravnom ili komercijalnom fizičkom licu, čija je aktivnost prekinuta zbog COVID-19, sa prometom do ALL 14 mil (EUR 111,5 hiljada), biće isplaćena minimalna plata od ALL 26.000 (EUR 207).
- Korisnicima ekonomске pomoći i korisnicima primanja nezaposlenosti, uključujući one koji su konkurisali za takvu naknadu pre 10. marta 2020., biće isplaćeno ALL 52.000 (EUR 414) (tj. Iznos dve minimalne zarade).
- Poreski obveznici sa godišnjim prometom od 8 mil do ALL 14 mil mogu platiti porez na dobit za 2019. u drugoj polovini 2020. godine.
- Poreski obveznici sa godišnjim prometom između ALL 5 i ALL 8 mil mogu platiti rate poreza na dobit za Q1 i Q2 2020. do 20. oktobra 2020., a rate za Q3 i Q4 2020. godine mogu platiti do 20. decembra 2020. godine.
- Poreski obveznici sa godišnjim prometom između ALL 8 mil i ALL 14 mil mogu platiti svoje kvartalne rate poreza na dohodak do 2020. godine do 31. decembra 2020. godine.

Albanija (2/2)

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Ostale mere

- Reprogram duga za struju uz otpust duga za zateznu kamatu domaćinstvima, odnosno malim preduzećima, sa finansijskim efektom od ukupno ALL 15 mlrd (EUR 120 mil), odnosno USD 130 mil (korist ove mere imaće 211,240 pretplatnika).
- Odlaže se podnošenje finansijskih izveštaja za period koji se završava na dan 1. juna 2020. godine Nacionalnom poslovnom centru (NPC) za privredna društva koja svoje finansijske izveštaje podnose NPC elektronskim putem, odnosno direktno.

Centralna
banka/
Finansijske
mere

Federacija Bosne i Hercegovine

- Osnivanje garnacijskog fornda u cilju očuvanja i poboljšanja stepena likvidnosti privrednih društava.
- Razvojna banka FBiH da pripremi predlog odluke o uspostavljanju kreditne linije za poboljšanje likvidnosti ugroženih preduzeća.
- Bankama i fizičkim licima biće odobren moratorijum na plaćanje kredita tj. zastoj u otplati kredita na period od najmanje tri meseca.
- Planiran zajam od Svetske banke u iznosu od USD 20 mil koji će podržati zemlju u njenom radu zbog posljedica COVID-19.

Republika Srpska

- Osnivanje fonda za pomoć privredi Republike Srpske.
- Bankama i fizičkim licima biće odobren moratorijum na plaćanje kredita tj. zastoj u otplati kredita na period od najmanje tri meseca.
- Izuzeće od obračuna i plaćanja indirektnih poreza i povrata plaćenog indirektnog poreza na opremu i imovinu koje su donirali domaći i međunarodni subjekti u svrhu sprečavanja, suzbijanja i otklanjanja epidemije izazvane COVID-19.

Federacija Bosne i Hercegovine:

- Produceni rok za podnošenje poreskih prijava (31. marta 2020. do 30. aprila 2020.).
- Produceni rok za podnošenje obrazaca za plate isplaćene u martu do 30. aprila 2020. i za plate isplaćene u aprilu do 31. maja 2020.
- Federalno ministarstvo finansija pozvalo je poreske obveznike da se prijave sa zahtevom za smanjenje akontacije poreza na dobit.
- Smanjenje za 50% paušalnog plaćanja poreza na dohodak od 21. marta do 31. decembra 2020. za poreske obveznike koji obavljaju zanate, prevoz putnika samo jednim vozilom; prevoz tereta jednim vozilom do 8 tona i bave se maloprodajom radeći van prodavnice.

Republika Srpska:

- Produceni rok za podnošenje poreskih prijava za 2019. godinu (godišnji porez na dobit, porez na dohodak i doprinose nosilaca porodičnih poljoprivrednih gazdinstava) do 30. aprila 2020. godine.

Bosna i Hercegovina (2/2)

COVID-19 – Ekonomski/poreske mere

Poreske mere

Republika Srpska:

- Produceni rok za podnošenje poreske prijave za 2020. godinu (komunalne takse, posebne republičke takse za preduzetnike i registrovano oružje) do 30. aprila 2020. godine.
- Privremena obustava plaćanja poreskih obaveza zasnovana na porezu na dobit, porezu na dohodak, šumama i naknadi za zaštitu od požara po godišnjim prijavama za 2019. godinu od 31. marta do 30. juna 2020. Odlaganje plaćanja odnosi se na poslovanje na koje utiče COVID-19; obaveze će biti izmirene na rate do kraja 2020. godine.
- 50% ličnog dohotka članova Vlade RS za mart treba da bude uplaćeno na račun Fonda solidarnosti RS čija su sredstva namenjena za pomoć radnicima u sektorima koji su pogodjeni COVID-19.
- Za industrije koje su direktno pogodjene vladinim odlukama, poslodavci plaćaju neto plate; razliku od bruto zarada će nadoknaditi Vlada (Vlada pokriva poreze i doprinose).
- 60% paušalno oporezivanje na ukupni prihod malih preduzetnika sa jednim ili dva zaposlena.

Brčko Distrikt: Tražiće se od Uprave za indirektno oporezivanje odlaganje plaćanja PDV.

Ostale mere

- MMF će staviti BiH na raspolaganje cca. EUR 165 mil za ublažavanje posledica koronavirusa. Reč je o posebnoj kreditnoj liniji koja se odobrava u slučaju vanrednih situacija i posebnih okolnosti.

Federacija Bosne i Hercegovine:

- Uspostaviti poseban fond za stabilizaciju privrede u cilju podrške izvoznim kompanijama koje se suočavaju sa poslovnim problemima.
- Osnovan je Koordinacioni odbor za stabilizaciju privrede i posledice pandemije COVID-19.
- Plaćanja zakupnine za korištenje poslovnih prostora kojima upravlja Kancelarija za zajedničke poslove FBiH smanjena su za 50%.

Republika Srpska: razmatra se problem zarada zaposlenih koji su privremeno sprečeni da rade, postoji inicijativa za osnivanje državnog fonda za pomoć radnicima koji su preventivno poslati kućama radi spečavanja širenja pandemije koronavirusa COVID-19.

Crna Gora

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Centralna banka/ Finansijske mere	<ul style="list-style-type: none">• Odlaganje otplate kredita na zahtev građana i privrede kod svih banaka, mikrokreditnih institucija i Investiciono- razvojnog fonda (IRF) u trajanju od 90 dana.• Kreiranje nove kreditne linije IRF namenjene za poboljšanje likvidnosti preduzeća (preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika preduzeća) do maksimalnog iznosa po korisniku od EUR 3 mil, uz pojednostavljenju postupak odobravanja kredita, bez naknade za obradu kredita i kamate u visini 1.5%.
Poreske mere	<ul style="list-style-type: none">• Odlaganje uplate poreza i doprinosa na zarade, kao i obaveza u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja.
Ostale mere	<ul style="list-style-type: none">• Odlaganje plaćanja zakupa nepokretnosti koje su u državnom vlasništvu, takođe na period od 90 dana.• Avansno plaćanje pružaocima usluga i izvođačima radova na započetim kapitalnim projektima uz obezbeđenje bankarske garancije u vrednosti avansa, kako bi se osiguranla njihova likvidnost i održao kontinuitet rada, tamo gde se ne ugrožava zdravlje građana. Nema obustave započetih kapitalnih projekata jer je njihova realizacije od presudnog značaja za razvoj i brži oporavak privrede i standarda (kako navodi predsednik Vlade).

Severna Makedonija (1/3)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Centralna banka/ Finansijske mere

- Razvojna banka Severne Makedonije dala je direktnu finansijsku pomoć i u vidu beskamatnih kredita u iznosu od EUR 3000 do EUR 30000 mikro, malim i srednjim preduzećima.
- Beskamatni krediti privrednim subjektima u iznosu od EUR 5.7 mil, plus EUR 6 mil (22.mart).
- Subvencionisanje obaveznih doprinosa za socijalno osiguranje (SDSO) zaposlenih u sektoru turizma, transportnom sektoru, sektoru ugostiteljstva, i drugim kompanijama pogođenim koronavirusom tokom aprila, maja i juna 2020. godine. Subvencija za obavezno socijalno osiguranje bila bi u iznosu do 50% prosečne zarade isplaćene u 2019. godini.
- Osnovna kamatna stopa Narodne banke smanjena je na 1.75%.
- Visina zakonom propisane zatezne kamate biće smanjena na 5% (u prethodnom periodu 10%) i na 4% (u prethodnom periodu 8%).
- Smanjenje plata državnih službenika i zaposlenih u javnom sektoru u aprilu i maju 2020. godine na minimalnu platu koja trenutno iznosi MKD 14.500 (EUR 235). Predsednici i članovi opštinskih veća, članovi upravnih i nadzornih odbora javnih ustanova radiće bez naknade.
- Primena Zakona o izvršnom postupku biće privremeno obustavljena do kraja juna. Izvršitelji će biti u obvezi da obustave sve radnje koje se preuzimaju u izvršnom postupku (sva izvršenja).
- Moratorijum na plaćanje kredita: korisnici kredita imaju pravo na zastoj u otplati kredita u naredna tri meseca.
- Posebne naknade i izuzeća za ekonomski ranjive kategorije (atletičari, umetnici, primaoci socijalne pomoći).
- Privredna društva biće zaštićena od odlaska u stečaj tokom trajanja krize.
- Produženje roka važenja bankarskih garancija izdatih za potrebe korišćenja carinskih postupaka sa ekonomskim dejstvom. Carinski organi će uz odobrenje domaćih banaka biti dužni da automatski produže rok važenja garancije do 30. juna 2020, odnosno 30. septembra 2020. godine.
- Komercijalne banke odobravaju nove kredite sa niskim kamatama u vrednosti od EUR 50 mil.

Severna Makedonija (2/3)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Centralna banka/ Finansijske mere	<ul style="list-style-type: none">Naknada za finansijske gubitke nastale zbog COVID-19 tokom vanrednog stanja za putnički železnički saobraćaj kojim upravljaju Železnice Republike Severna Makedonija Transport AD - Skoplje.Odluka o subvencionisanju kamate Evropske investicione banke koja će se izračunati na ostatku kredita u iznosu od EUR 50,962,187 odobrenog Sporazumom o finansiranju, namenjenog za finansiranje malih i srednjih preduzeća i druge prioritetne projekte.
Poreske mere	<ul style="list-style-type: none">Sekretarijat za javne prihode najavio je da neće izdavati rešenja za sprovođenje prinudne naplate poreskog duga i drugih javnih dažbina (novčane kazne, sudske takse) kod poreskih obveznika koji nisu izmirili svoje obaveze prema Poreskoj upravi.Produžen je rok za podnošenje godišnjih finansijskih izveštaja, kao i prijava za obračun poreza na dobit pravnih lica za sve poreske obveznike do 24. marta 2020. godine.Pravna lica koja su pogodjena krizom uzrokovanim širenjem pandemije COVID-19 izuzeta su od obaveze plaćanja mesečne akontacije za porez na dobit pravnih lica u aprilu, maju i junu 2020. godine.Služba za javne prihode neće objaviti listu dužnika neizmirenih i neplaćenih poreskih dugovanja za mesece april, maj i juni 2020. godine.Oslobođenje od carine na određenu robu - medicinsku opremu i medicinski potrošni materijal (medicinsku pomoć i sanitetski materijal) koja se uvozi u Republiku Severnu Makedoniju. Plaćanje akontacije poreza na dohodak za oslobođanje samozaposlenih poreskih obveznika za kompanije pogodjene krizom COVID-19 za mesece april, maj i juni. Oni uključuju transport, turizam, ugostiteljstvo i druge pogodjene kompanije.Rokovi koji, prema Zakonu o opštem upravnom postupku, ističu tokom vanrednog stanja, prestaju da teču i nastavljaju da teču nakon završetka vanrednog stanja.Svi zakonski rokovi za pokretanje sudskog postupka prestaju da teču tokom trajanja vanrednog stanja i nastavljaju da teču nakon vanrednog stanja (primenjuje se na parnice u parničnom postupku, privatne parnice u krivičnom postupku, predlog tužilaštva, prinudni postupak naplate i pokretanje tužbi u upravnom sporu (koji uključuje carinske ili poreske sporove).

Severna Makedonija (3/3)

COVID-19 – Ekonomski/poreski mera

Ostale mere

- Zatezna kamata za kašnjenje u plaćanju javnih dažbina biće smanjena za polovinu, tačnije sa 0.03% do 0.015%.
- Potpuno oslobođenje od plaćanja uvoznih dažbina za uvoz osnovnih proizvoda*, kao i medicinskog potrošnog materijala i opreme potrebne tokom krize izazvane koronavirusom COVID-19.
- Sva sredstva za razvoj, promociju i pomoć turizmu biće preusmerena u Fond za turizam radi kompenzovanja negativnih efekata krize i njenog prevazilaženja, a srazmerno broju zaposlenih u tom sektoru.
- Za sve zaposlene u privatnim kompanijama koje su pogodjene krizom izazvanom širenjem pandemije koronavirusa biće obezbeđena naknada u visini minimalne plate zaposlenih koji se finansiraju iz budžeta, i to u aprilu i maju 2020. godine (pod određenim uslovima).
- Zaposleni koji su izgubili posao zbog krize primaće mesečnu naknadu u visini 50% prosečne zarade zaposlenih.
- Nezaposlena lica i zaposleni u sivoj ekonomiji primaće novčanu pomoć u iznosu od MKD 7000 (EUR 115) po domaćinstvu.
- Moratorijum na novo zapošljavanje u javnom sektoru.
- Izdaci za reprezentacije, sponzorstva i oglašavanje svode se na minimum u javnom sektoru.
- Zaposlenim u javnom sektoru neće biti odobren dodatak na godišnji odmor do 2020. godine.
- Tokom 2020. godine privremeno je zabranjena kupovina nameštaja, opreme i vozila iz javnog sektora.
- Smanjenje svih tekućih rashoda za 15% u svim javnim preduzećima i kompanijama u državnom vlasništvu.

*osnovni proizvodi su pšenično brašno, suncokretovo ulje, beli šećer, sapuni, deterdženti, odeća i pribor za odeću, pelene za decu i odrasle

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Centralna banka/ Finansijske mere

- Moratorijum na otplatu rata kredita i lizinga - korisnici imaju pravo na zastoj u otplati dospelih obaveza koji će im banke, odnosno davaoci lizinga ponuditi u roku od 3 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.
 - Davaoci lizinga nemaju pravo na naplatu kamate na dospele neplaćene obaveze, pokretanje postupka za naplatu potraživanja od primaoca lizinga, odnosno na preuzimanje drugih pravnih radnji u cilju naplate potraživanja od primaoca lizinga.
 - Komercijalne banke nemaju pravo na obračun zatezne kamate na dospele neplaćene obaveze, na postupak prinudne naplate prema dužniku, kao ni na preuzimanje drugih pravnih radnji u cilju naplate potraživanja od dužnika. Potraživanja prema dužnicima kojima su odobrene olakšice i koji u trenutku stupanja na snagu ove odluke nisu bili u docnji dužoj od 90 dana - neće se smatrati restrukturiranim, nenaplativim kreditima, kao ni problematičnim kreditima u smislu propisa Narodne banke Srbije.
- Krediti za likvidnost i obrtni kapital za samostalne trgovce, MSP, farme i zadruge upisane u odgovarajuće registre, koji će se produžiti kroz Fond za razvoj Srbije.
- Garantna šema za podršku privredi u uslovima COVID-19 krize za kredite za održavanje likvidnosti i obrtnih sredstava za preduzetnike, mikro, mala i srednja preduzeća, poljoprivredna gazdinstva, a preko komercijalnih banaka.

Poreske mere

- Poreska uprava neće po službenoj dužnosti ukinuti rešenje o odlaganju plaćanja dugovanog poreza i neće radi naplate sprovoditi postupak prinudne naplate (niti će u navedenom periodu obračunavati kamatu).
- Na iznos manje ili više plaćenog poreza i sporednih poreskih davanja, osim kamate, obračunava se i plaća kamata po stopi jednakoj godišnjoj referentnoj stopi Narodne banke Srbije (ovo važi za sledeće poreske obveznike: pravna lica, preduzetnike, poljoprivrednike, fizička lica).
- Odlaganje plaćanja poreza na zarade i doprinose za privatni sektor, tokom trajanja vanrednog stanja, uz kasniju otplatu nastale obaveze u ratama sa početkom najranije od 2021. godine.
- Odlaganje plaćanja akontacija poreza na dobit u drugom kvartalu ove godine.
- Oslobođanje davalaca donacija od obaveze plaćanja PDV-a.

COVID-19 – Ekonomске/poreske mere

Ostale mere

- Preraspodela sredstava: u toku vanrednog stanja namenska sredstva se mogu preusmeriti u tekuću budžetsku rezervu i mogu se koristiti za potrebe ublažavanja posledica pandemije izazvane koronavirusom COVID-19.
- Privremena zabrana izvoza: zabranjuje se izvoz osnovnih proizvoda*, kao i medicinskog potrošnog materijala i opreme potrebne tokom pandemije izazvane koronavirusom COVID-19 radi sprečavanja nestašice ovih proizvoda.
- Direktna pomoć preduzetnicima koji se paušalno oporezuju i koji plaćaju porez na stvarni prihod, mikro, malim i srednjim preduzećima u privatnom sektoru.
- Subvencije u iznosu od 50 procenata zakonom propisane minimalne plate velikim preduzećima čijem je osoblje odobreno plaćeno odsustvo zbog smanjenog obima poslovanja ili potpune obustave poslovanja.
- Direktna novčana pomoć u vidu jednokratne isplate u iznosu od 100 evra za sve punoletne građane Srbije.
- Moratorijum na isplatu dividendi do kraja 2020. godine, osim za JP.

*osnovni proizvodi su pšenično brašno, suncokretovo ulje, beli šećer, sapuni, deterdženti, odeća i pribor za odeću, pelene za decu i odrasle

COVID-19 – Preporučene poreske mere

Administracija	<ul style="list-style-type: none">Pojednostavljenje postupka izdavanja i dostavljanja dokumenata na papiru (tj. fakture skenirane i poslate e-poštom smatraće se originalnim tokom vanrednog stanja).
Finansiranje	<ul style="list-style-type: none">Beskamatni zajmovi za isplate plata (uključujući porez na dohodak i doprinose).Država daje garancije za kredite MSP-a.Podsticaj bankama da podrže pregovore o odlaganju plaćanja kredita
Porezi - svi	<ul style="list-style-type: none">Odlaganje rokova za prijavu poreza.Odlaganje plaćanja poreza, uključujući avansno plaćanje bez zateznih kamata.Nema prinudnog postupka naplate tokom vanrednog stanja.Smanjenje mesečnih akontacija poreza (porez na dobit; lokalni porezi).Uvođenje koncepta nacrta poreskih prijava - poreski obveznici imali bi rok od jednog do tri meseca po okončanju vanrednog stanja da podnesu konačnu prijavu.Odlaganje / obustava poreskih revizija.
Porezi – PDV (1/2)	<ul style="list-style-type: none">Primena nulte stope PDV-a na donaciju robe koja je klasifikovana kao neophodna za stanovništvo (npr. osnovna hrana, proizvodi za medicinsku zaštitu, higijenska sredstva i sredstva za čišćenje, toaletni papir, itd.).Omogućavanje korekcije izlaznog PDV-a za otpis robe koja se ne može redovno prodavati na tržištu - jer je (npr.) izrađena po meri, kupac je otkazao narudžbinu, raskinuo ugovor, itd.

COVID-19 – Preporučene poreske mere

Porezi – PDV (2/2)

- Brže i lakše otpisivanje loših dugova - osim postojećih opcija (kada je otpis dozvoljen samo na osnovu sudske odluke ili odluke o nagodbi), takođe omogućiti obveznicima PDV-a (npr.) da isprave svoju izlaznu obavezu PDV-a u iznosu jednakom 50% obračunatog PDV-a ako ih kupac nije uplatio u roku od (npr.) 6 meseci, a ostalih 50% PDV-a koji se naplaćuje otpisuje se kako je trenutno propisano. Omogućite odbitak ovih otpisa potraživanja za potrebe poreza na dobit.
- Produženje rokova za podnošenje zahteva za povraćaj PDV-a za nerezidente; ubrzanje plaćanja vezanih za povraćaj poreza kako bi se poboljšali novčani tokovi.
- Obaveza PDV-a na gotovinskoj osnovi - tj. obaveza PDV-a javlja se u trenutku kada je primljena uplata za isporučenu robu, ali s druge strane, ulazni PDV se još uvijek mora nadoknaditi na osnovu primljene fakture (ne na osnovu izvršene uplate).

Porezi - drugo

Porez na dobit

Porezni kredit CIT kao procenat plata isplaćenih zaposlenima tokom vanrednog stanja za najugroženije industrije (bez isteka roka).

- CIT kredit u iznosu od 50% troškova za saniranje radnog okruženja i radnih alata.
- 100% odbitka poreza na dobit za troškove donacije koji se odnose na COVID 19.

Doprinosi za socijalno osiguranje

- Subvencije za doprinose za socijalno osiguranje u turizmu, prevozu, restoranima (50%) ili subvencije u visini minimalne zarade.

Porez na dohodak

- 100% oslobođanje od PDV-a za donacije fizičkim licima.

Hvala.



Emmanuel Koenig

Rukovodeći Partner PwC Srbija
Partner za Jugoistočnu Evropu
emmanuel.koenig@pwc.com



Vladislav Cvetković

Direktor
Sektor za usluge poslovnog
savetovanja
PwC Srbija
vladislav.cvetkovic@pwc.com



Marijana Trifunović-Stefanović

Direktor
Sektor za usluge javnom sektoru
PwC Srbija
marijana.trifunovic-stefanovic@pwc.com

pwc.com

© 2020 PwC. Sva prava zadržana. Zabranjena dalja distribucija sadržaja bez saglasnosti PwC.
"PwC" se odnosi na mrežu društava članica grupe PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) odnosno, u skladu sa kontekstom, na pojedinačne članice mreže PwC društava. Svaka članica društva PwCIL je zasebno i nezavisno pravno lice koje ne deluje u svojstvu zastupnika društva PwCIL niti pak neke druge članice mreže PwC društava. Društvo PwCIL se ne bavi pružanjem usluga klijentima. Društvo PwCIL ne snosi odgovornost za postupke odnosno propuste članica mreže PwC društava, ono ne može da ostvaruje kontrolu nad profesionalnim prosuđivanjem svojih članica niti pak može da ih na bilo koji način obaveže. Nijedna članica društva ne snosi odgovornost za postupke odnosno propuste članica mreže PwC društava, ne može da ostvaruje kontrolu nad profesionalnim prosuđivanjem svojih članica niti pak može da ih na bilo koji način obaveže.

